

Procés participatiu de revisió i millora del Reglament de Participació Ciutadana

DIAGNOSI DEL REGLAMENT ACTUAL

Ajuntament
de Sant Adrià de Besòs

1. Introducció
2. Context de la Participació Ciutadana a Sant Adrià de Besòs
 - 2.1. Tendències generals que afectaran la participació ciutadana en els propers anys
 - 2.2. Demandes de la ciutadania de Sant Adrià de Besòs
3. Reglament de Participació Ciutadana vigent
 - 3.1. Contingut del Reglament vigent
 - 3.2. Instruments i òrgans de participació contemplats en el Reglament vigent
4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent
 - 4.1. Consells Territorials
 - 4.2. Consells Sectorials
 - 4.3 Processos Participatius
 - 4.4 Audiències Públiques
 - 4.5 Iniciatives ciutadanes
 - 4.6 Consulta popular / Referèndum
 - 4.7 Consells ciutadans
5. Temes claus a tenir en compte de cara al nou Reglament

L'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs vol revisar el reglament de participació ciutadana vigent, aprovat l'any 2003 i construït a través d'un procés de participació. La demanda de revisió de l'actual reglament sorgeix d'una moció al ple municipal per tal d'obrir o modernitzar la participació ciutadana al municipi. Per a dur a terme l'elaboració del nou Reglament s'ha decidit obrir un procés participatiu que permeti recollir les opinions i punts de vista de les diferents entitats i persones implicades. Així mateix, es preveu identificar elements a incorporar en el nou Reglament que ajudin a fomentar la participació activa d'aquests col·lectius que regularment presenten un baix grau de participació en l'elaboració i/o seguiment de polítiques municipals.

El projecte s'ha estructurat en dues grans fases: DIAGNOSI i RECOLLIDA DE PROPOSTES. El present document és el resultat de les tasques dutes a terme en la fase de Diagnosi. Recull idees, opinions i punts de vista recollits al llarg de les darreres setmanes en els diferents espais previstos:

- Entrevistes personals amb persones amb un bon coneixement de la participació al municipi
- Sessió de treball amb tècnics municipals
- Sessions de treball amb entitats a ambdues lleres del riu
- Sessió de treball amb representants dels partits polítics

2.1. Tendències generals que afectaran la participació ciutadana en els propers anys

- Les TIC suposen un canvi del model de participació, ja que faciliten la comunicació i permeten i afavoreixen una participació social més dinàmica. Més concretament, les plataformes de participació online i les xarxes socials, ben utilitzades, tenen potencial per esdevenir-ne instruments bàsics de cara al futur. Tanmateix, cal tenir en compte les dificultats que presenten certs col·lectius, generalment persones vulnerables, degut per la falta de coneixements i d'accés a recursos tecnològics.
- Canvis legislatius en els àmbits de la transparència i protecció de dades personals.
- Desconfiança en la política en general: per una banda pot afavorir majors nivells de participació, però per l'altra, si és vista com a intents de manipulació, pot desincentivar-la.
- Major importància de l'opinió de la ciutadania, per bé que aquesta està cada cop més polaritzada en àmbits polítics i socials, tendint a majors reivindicacions sobre problemes complexos.
- Possibilitat de donar suport a idees globals de forma individual, com per exemple a través de la plataforma Change.org.
- Voluntat elevada de participació si aquesta està orientada a tractar problemes actuals i concrets.
- Existència de dues tendències:
 - potenciació una participació més adaptada a les necessitats concretes conjunturals i, per tant, molt més flexible i immediata
 - manteniment d'estructures i instruments clàssiques que assegurin una participació regular i periòdica al llarg del temps

2.2. Demandes de la ciutadania de Sant Adrià de Besòs

- Participació en qüestions concretes per a resoldre problemes quotidians (convivència, civisme, estat dels carrers, ...) i no en aquells àmbits en els que s'entén que és l'Ajuntament qui té la responsabilitat per a prendre decisions i executar-les.
- Participació útil, entesa com aquella en que els resultats de la participació es tenen en compte i que l'execució de les decisions preses no s'allarga excessivament en el temps.
- Participació més directa, amb menys filtres, però sempre assegurant que sigui igualitària per a tothom
- Immediatesa en la resposta a les demandes ciutadanes.
- Major transparència i accés a la informació, potenciant i millorant la pàgina web i el seu contingut, amb la possibilitat de filtrar la informació que cadascú necessita.
- Facilitar la participació adequant-ne els horaris, espais, aportant mitjans, ...
- Espais de participació "no fixa", adaptats a les necessitats de cada moment, per atraure a un nou perfil de gent que no se sent atreta pels espais i instruments clàssics.
- Implicació i coherència en la participació ciutadana per part de la classe política i del personal tècnic de l'Ajuntament.
- Major agilitat en els tràmits administratius de cara a la participació ciutadana i en l'organització d'esdeveniments d'entitats.
- Millorar l'accés electrònic a l'administració.
- Introducció de les TIC com a element que afavoreixi la informació i la participació ciutadana (whatsapp, enquestes online, ...)

3.1. Contingut del Reglament vigent

CAPÍTOL I. Els drets dels ciutadans i ciutadanes

- Interpretació del Reglament
- Dret a la informació
- Dret de petició
- Dret d'audiència
- Dret a la iniciativa ciutadana
- Dret a presentar queixes i reclamacions
- Dret a la participació
- Dret d'intervenció en les sessions públiques municipals
- Dret a la consulta popular o referèndum
- Dret a una política de foment de les associacions
- Àmbit d'aplicació d'aquests drets
- Defensa dels drets ciutadans
- Caràcter públic de l'exercici del dret a la participació

CAPÍTOL II. L'organització municipal

- Sistemes d'informació i consulta
- Sistema de defensa i protecció dels drets ciutadans
- El fitxer municipal d'entitats

CAPÍTOL III. Òrgans de participació

- Els consells territorials
- Els consells sectorials

CAPÍTOL IV: la consulta popular

- El referèndum
- Els consells ciutadans

CAPÍTOL V. Foment de l'associacionisme

CAPÍTOL VI. Foment de les metodologies participatives

3. Reglament de Participació Ciutadana vigent

3.2. Instruments i òrgans de participació contemplats en el Reglament vigent

**Consells
Territorials**

**Consells
Sectorials**

**Processos
Participatius**

**Audiències
Públiques**

**Iniciatives
Ciutadanes**

**Consulta popular
/ Referèndum**

**Consells
Ciutadans**

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.1. Consells Territorials

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts claus que contempla el Reglament actual

- Ciutadania i representants d'entitats cíviques debaten amb responsables polítics i tècnics municipals assumptes públics de la Ciutat, emeten informes, recullen propostes, canalitzen queixes i suggeriments i informen de determinats temes.
- Poden constituir-se a proposta de l'alcaldia, d'un 10% de les entitats inscrites al Registre Municipal d'Entitats de l'àmbit territorial, o a proposta d'un 3% de les persones inscrites al padró municipal de l'àmbit territorial concret.
- És presidit per alcaldia i la vicepresidència recau en un membre, escollit pel Consell, que no formi part de l'Ajuntament o Administració Pública.
- Composat per un/a regidor/a per cada grup municipal, un/a representant/a per associació, fins a 20 persones escollides a l'atzar i fins a 10 convocades per la seva especial rellevància.

Consells Territorials impulsats en els darrers anys

- Consell del Barri del Besòs (actualment no operatiu)
- Consell del Barri de Sant Joan Baptista (en procés de constitució)

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.1. Consells Territorials

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts forts:

- Espais per a compartir i debatre problemes concrets i específics de l'entorn territorial (Barri) que generin interès pels veïns.
- Faciliten el coneixement i el treball col·laboratiu entre les entitats del territori
- Canal d'unió i relació estable entre Ajuntament i les associacions.
- Bons instruments per canalitzar el flux de demandes i peticions de les entitats a l'Ajuntament
- Faciliten una escolta activa dels problemes ciutadans per part de l'Ajuntament.
- Sistematitzen la rendició de comptes per part dels representants municipals.

Aspectes de millora:

- Estendre l'instrument a tots els barris: actualment no n'hi ha cap constituït i en funcionament.
- Facilitar la participació (horaris, espais, ...) i que aquesta sigui més plural i representativa del barri (entitats, comerciants, veïns, ...) per evitar la poca participació en els darrers plenis, caracteritzada per molta presència de l'administració i poca representació veïnal.
- Dotar-los de més poder, fent que les decisions siguin més vinculants i millorant el procés de retorn: si el Consell obté resultats palpables, la gent i assistirà més.
- Agilitzar els reglaments per evitar una participació massa regulada i poc flexible.
- Millorar la transmissió d'informació als ciutadans dels temes tractats i decisions preses.
- Evitar que es polititzin els debats: el Consell del Barri del Besòs va deixar de funcionar perquè es va polititzar en excés.
- Reforçar les associacions de veïns per tal que puguin assumir un rol de lideratge.
- Impulsar la participació activa i constructiva i no convertir-se en espais informatius i d'auditoria.

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.2. Consells Sectorials

Punts claus que contempla el Reglament actual

- Canalitzen iniciatives i inquietuds ciutadanes al voltant de temes concrets d'interès per a la Ciutat. La seva creació correspon al Ple. El seu funcionament i dinàmiques seran acordats mitjançant el reglament elaborat pel propi Consell.
- Poden constituir-se a proposta d'alcaldia o d'un 10% de les entitats inscrites al Registre Municipal d'Entitats l'activitat de les quals estigui classificada dins del sector concret..
- Presidit per alcaldia o en qui delegui, i la vicepresidència haurà de recaure en qualsevol dels membres del Consell que no pertanyi a la corporació.
- Compostat pels representants de les entitats inscrites al Registre Municipal d'Entitats que tinguin la seva activitat principal en aquest sector i que tinguin voluntat de formar-ne part, fins a 20 persones majors de 16 any escollides a l'atzar i fins a 10 persones d'especial rellevància i representació de l'àmbit sectorial.

Consells Sectorials actualment actius

- Accessibilitat
- Cultura
- Dona
- Econòmic i social
- Escolar
- Joventut
- Medi Ambient
- Solidaritat

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.2. Consells Sectorials

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts forts:

- Tracten temes específics de la ciutat i alguns d'ells (Dona, Solidaritat, ...) funcionen molt bé.
- En alguns casos es valora positivament la regularitat en les convocatòries i es considera que afavoreix l'assistència i participació. En d'altres es valora que es convoquin quan realment hi ha temes sobre la taula a debatre, ja que així s'adapten a les necessitats i als ritmes de funcionament dels seus membres.
- Serveixen per a treballar conjuntament amb les entitats en l'organització d'alguns esdeveniments.
- Són un canal útil d'informació per les entitats, gràcies al fet que hi ha molta transparència per part de l'Ajuntament.
- Les comissions de treball funcionen molt bé.

Àrees de millora:

- Adequació dels horaris per a facilitar la participació.
- Major flexibilitat en la composició (facilitar la inclusió de nous membres, incloent persones no associades), la periodicitat de convocatòria (adaptant-la a les necessitats de cada moment), la temàtica a tractar, ...
- Falta compromís i iniciativa per part d'associacions que no participen.
- Caldria revisar la composició i / o repensar la funció d'aquells consells que tenen poca participació.
- Vetllar per una major independència dels consells respecte de l'Ajuntament, ja que sovint una elevada presència de representants polítics pot traslladar discussions partidistes als consells.
- Millorar la visibilització de les idees que sorgeixen i que s'implementen.
- Implantació de metodologies participatives innovadores, per evitar caure en debats estèrils
- Aconseguir que siguin realment instruments consultius.
- Els canals paral·lels d'accés informal a polítics desincentiven la participació en els òrgans formals.

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.3. Processos Participatius

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts claus que contempla el Reglament actual

- Compten amb una fase d'informació, en la que es difon al conjunt de la ciutadania afectada la matèria o projecte sobre el que es vol demanar la participació, una fase de debat ciutadà, en la qual, emprant les metodologies adients, es promou el diagnòstic, debat i propostes de la ciutadania i una fase de retorn, mitjançant la qual es trasllada a les persones participants i al conjunt de la ciutadania el resultat del procés.

Alguns dels processos participatius impulsats en els darrers anys

- Projecte de Mobilitat entorn a la plaça del Mercat
- Monument a la Sardana
- Consulta popular de les Tres Xemeneies
- Elecció del logotip del mil·lenari
- Consulta ciutadana del carrer Goya
- Pressupost participatiu de l'any 2016
- Actuacions del Pla de Barris
- Propostes pel Pla de Mobilitat Urbana i Sostenible

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.3. Processos Participatius

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts forts:

- Bona valoració dels processos participatius centrats en aspectes concrets.
- Es valoren positivament com a mitjà, i no com a objectius en sí mateixos.
- Les fases actualment contemplades al reglament es consideren adequades.
- Ús de nous models de participació virtuals aprofitant les xarxes socials i creant plataformes que els vehiculin, com per exemple en el cas de les 3 Xemenies i els pressupostos participatius.

Àrees de millora:

- No sempre s'assoleix el volum de participació desitjada.
- Major implicació dels representants polítics davant la ciutadania.
- Major coordinació de les diferents àrees per a poder decidir quins temes d'interès públic s'han de sotmetre a processos participatius.
- Falta concreció en les fases establertes en el reglament vigent.
- Les decisions preses en processos participatius haurien de ser vinculants. Abans d'iniciar un procés participatiu cal que l'Ajuntament tingui una visió clara de les conseqüències i assumint-ne el resultat i evitar així participació en temàtiques que es volen o no es poden assumir.
- Les decisions preses no sempre s'acaben executant, o tarden molt a fer-ho.
- Han de ser molt transparents.

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.4. Audiències Públiques

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts claus que contempla el Reglament actual

- Trobada en una data determinada dels responsables municipals amb la ciutadania per informar sobre determinades activitats o programes d'actuació i recollir propostes de la ciutadania.

Punts forts:

- Permeten a la ciutadania conèixer què està fent l'Ajuntament.
- És una oportunitat per a l'Ajuntament d'informar de forma directa a la ciutadania de projectes i iniciatives en marxa.
- Bon instrument per a recollir identificant problemes o inquietuds que té la ciutadania.

Àrees de millora:

- Augmentar la seva periodicitat, realitzant-ne mínim una per any.
- Evitar la seva politització: s'enfoquen massa "vendre" l'acció de govern, arribant a semblar campanyes electorals. Caldria usar un to més informatiu i aprofitar-les per recollir també propostes o opinions de la ciutadania.
- Haurien de ser més obertes, sense limitar la participació.
- Ésser rigorós amb què s'explica, ja que no sempre tot allò que es presenta s'acaba materialitzant.
- Haurien de ser més flexibles i deliberatives, i no presentar sempre temes ja tancats.
- Caldria enviar la informació al respecte de les audiències públiques amb antelació suficient per a que les persones interessades puguin revisar-la bé i poder anar preparades.
- S'ha de millorar la transparència de les audiències, fent públiques i accessibles les actes a la web municipal.

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.5. Iniciatives Ciutadanes

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts claus que contempla el Reglament actual

- Entesa com el dret a:
 - proposar l'aprovació de disposicions municipals de caràcter general en els àmbits de competència de l'Ajuntament. Es podrà sol·licitar mitjançant escrit on s'acreditin les signatures del nombre de persones empadronades que s'indiquen a l'article 61.3 del Reglament d'Obres Activitats i Serveis dels Ens locals .
 - proposar punts de l'ordre del dia del Ple municipal. Ho poden sol·licitar un mínim del 10% de les entitats inscrites en el Fitxer municipal d'entitats.
 - sol·licitar a l'Ajuntament que faci determinada activitat d'interès públic compromentent-se a aportar mitjans econòmics, béns, drets o treball personal. Ho podrà sol·licitar qualsevol ciutadà/ana o grups de ciutadans/nes mitjançant escrit en què s'indiqui clarament quina actuació es demana i quins mitjans econòmics i/o personals posaran els peticionaris per col·laborar en la seva realització.

4.6. Consulta popular / Referèndum

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts claus que contempla el Reglament actual

- Per majoria absoluta del Ple, a proposta d'alcaldia o de la ciutadania de Sant Adrià de Besòs inscrita en el cens electoral, pot acordar-se la convocatòria d'una consulta popular o referèndum sobre temes d'interès general o sectorial, però mai sobre tributs o preus públics.

Consultes impulsades en els darrers anys

- Consulta popular de les Tres Xemeneies
- Consulta ciutadana del carrer Goya

4. Avaluació del Reglament de Participació Ciutadana vigent

4.7. Consells ciutadans

Consells
Territorials

Consells
Sectorials

Processos
Participatius

Audiència
Pública

Iniciatives
Ciutadanes

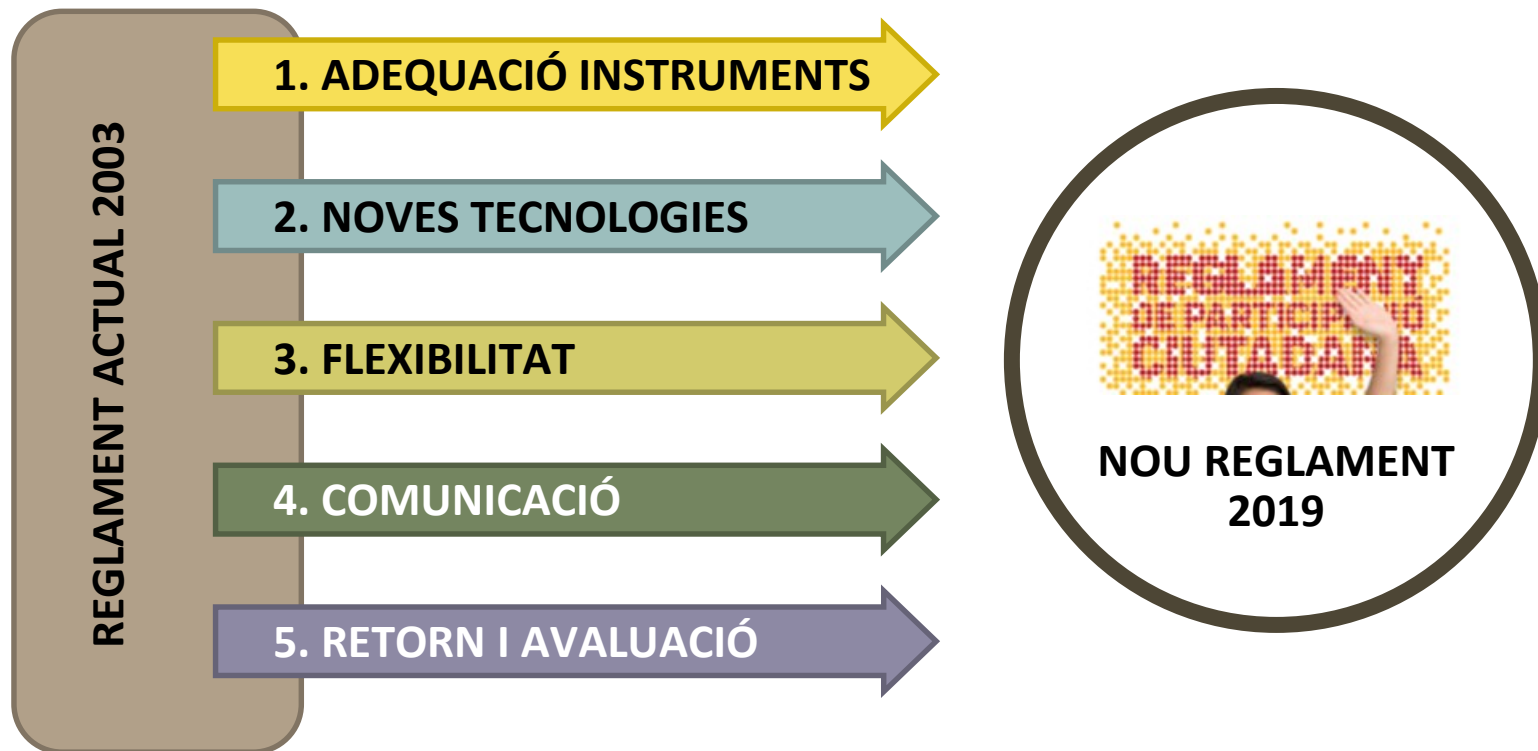
Consulta popular
/ Referèndum

Consells
Ciutadans

Punts claus que contempla el Reglament actual

- Formats per persones escollides aleatòriament del padró municipal de manera proporcional a l'estructura social del territori o sector afectat, la funció del qual és emetre informes sobre una proposta determinada després d'escoltar i analitzar la informació suficient i conèixer les diferents posicions al respecte.
- Convocat per alcaldia o a proposta d' un mínim de tres consells territorials o sectorials si l'assumpte a tractar és d'àmbit de tota la ciutat o, si es tracta d'un assumpte d'àmbit territorial o sectorial concret, pel consell corresponent.

1. ADEQUACIÓ INSTRUMENTS

- Concretar bé objectius i funcions de cada òrgan / instrument, intentant minimitzar eventuais polititzacions dels mateixos.
- Institucionalitzar els Pressupostos Participatius com a nou instrument estable de participació.

2. NOVES TECNOLOGIES

- Incorporar les potencialitats de les noves tecnologies (xarxes socials, plataformes online, ...), tant per a garantir major transparència i millorar la comunicació com per facilitar la participació, mitjançant la possibilitat de fer-la virtual, o arribar a noves generacions.

3. FLEXIBILITAT

- Introduir elements que donin flexibilitat i dinamisme en certs aspectes d'alguns instruments. Aquesta flexibilitat es pot traduir en la incorporació al Reglament de nous instruments no-permanents, més operatius i informals, que donin resposta a necessitats concretes, com per exemple els “grups estables” que existeixen en l'actualitat.

4. COMUNICACIÓ

- Millorar la part d'informació i comunicació amb els ciutadans, per tal que arribi la informació adequada amb la suficient antelació, pels canals més adients.

5. RETORN I AVALUACIÓ

- Donar molta importància al retorn i feedback que es dona a la ciutadania, després de la seva participació.
- Preveure processos crítics d'autoavaluació dels organismes i instruments de participació.